

Orzecznik [edytuj]

Orzecznik – część orzeczenia imiennego stanowiąca dopełnienie zdaniowe łącznika i orzekająca o podmiocie.

Orzecznik najczęściej występuje jako:

- rzeczownik (Kazik jest *pracusiem*)
- przymiotnik (Kazik jest *pracowity*)
- przysiówek (Kazik wygląda *dotrze*)
- zaimek (Kazik nie jest *to*).

Orzecznik rzeczownikowy stoi zazwyczaj w narzędniku, natomiast przymiotnikowy w mianowniku.

W funkcji orzecznika występuje najczęściej rzeczownik lub przymiotnik, ale rolę tę może pełnić także imiesłów przymiotnikowy (bierny lub czynny), przysiówek (w tym odmiesłowowy), zaimek, liczebnik, wyrażenie przymikowe. Orzecznik można wyrazić w postaci szeregu (Kazik jest *piłny i pracowity*).

W pierwszym z czterech powyższych, przykładowych zdań, rzeczownik w mianowniku: *Kto? Co? „Pracus”, oddany jest w zdaniu „Kazik jest pracusiem” jako orzecznik rzeczownikowy. W języku polskim taki orzecznik występuje w narzędniku: Z kim? Z czym? „Pracusiem”. Warto podkreślić w tym miejscu, że orzecznik w formie „pracusiem” orzeka o podmiocie, o jego naturze, bądź jakości. Kazik – Podmiot, nie jest zindywidualizowanym, określonym „pracusiem”, którego jednego takiego zna np. cała wioska, miasto, ale „pracusiem” w sensie cechy charakteru. Kazik nie może też być jedynym „pracusiem” na świecie.*

W przypadku orzecznika przymiotnikowego w postaci wyrażenia „pracowity”, pytanie przymiotnika: *Jaki? Jaka? Jakie?*, w zdaniu „Kazik jest pracowity” istnieje dodatkowa możliwość stopniowania go. Kolejno: *pracowity, bardziej pracowity („pracowitszy”), najbardziej pracowity („najpracowitszy”).* Podmiot – Kazik, nadal nie jest zindywidualizowanym, określonym „pracusiem”, np. znanym w okolicy, bądź z lektury. Zachowuje On niejako cechę, wyrażoną w ten sposób.

Zdaniem przeciwników nauki o Bóstwie Jezusa,
gdyby Jan Ewangelista zamierzał nadać zdaniu greckiemu, w dialekcie koine,
sensowne brzmienie, o Bogu Jezusie Chrystusie,
użyłby w tym celu rzeczownika odmienionego w przypadku, jakim jest *Dativus*.
Dativus bowiem, pełni rolę odpowiedników: *Celownika: Komu? Czemu? „Bogu”;*
oraz zaginionych: (1) Instrumentalis – Narzędnik: Z kim? Z czym? „Bogiem”;
(2) Locativus – Miejscownik: O kim? O czym? „Bogu”,
z rodzajnikiem „to”, który zindywidualizowałby, oddzieliłby i określił „Logosa” jako konkretnego osobowego „Boga”:

DATIVUS. Dativus spełnia pierwotną funkcję własną oraz funkcję zaginionego narzędnika (*instrumentalis*) i miejscownika (*locativus*). Ogólnie zatem odpowiada na pytania: *komu? czemu? dla kogo? kim? czym? w kim? w czym? gdzie?*

Zdanie takie, brzmiałoby wówczas:

καὶ τῷ θεῷ ἦν ὁ λόγος.

Dosłownie zatem: *i Bogiem było Słowo.*

Zwolennicy nauki o Bóstwie Jezusa nie odrzucają tego argumentu, zgodnego zresztą z zasadami dialektu koine, bowiem odmiana rzeczownika „Theos” w przypadku, jakim jest *Dativus*, jest ogólnie znana zarówno w LXX:

Rdz 5:24

**24. Żył więc Henoch w przyjaźni z Bogiem, a następnie znikł, bo zabrał go Bóg.
(BT)**

πέντε ἔτη. ²⁴καὶ ἐδηρέσθησεν Ἐνωχ τῷ θεῷ καὶ οὐχ ἠύρισκετο, ²⁴ὅτι μετέθηκεν αὐτὸν ὁ θεός. - Bóg